

Helme-Tõrva Elu

Hind 0,26 € (4 krooni)

Nr 6 (258) 30. juuni 2011

Tõrva linna päevad 2010

Vello Jaska

Taas kord aeg pidutseda

Möödas on aasta enim oodatud aeg – jaanipäev koos mitme puhkepäevaga. Eestimaal on saanud kombeks võtta suvelt võimalikult palju. Ühelt poolt on see arusaadav lühikese suve tõttu, teisalt kogume mälestusi, mida pikkadel talveõhtutel meenutada.

Ei saa meiega kõrvaltvaatajaks jääda. Oleme ju üks osa Eestimaast ja suvine sündmuste karussell ha-

rab meid kaasa.

Juuli esimestel päevadel lähevad Tõrva laulu- ja tantsulapsed laulukaare alla, et üheskoos laulda ja tantsida.

Sellele järgneval nädalavahetusel, 8.–9. juulil on Tõrva linn piduehteis, selleks palun majaomanikel heisata neil päevil riigilipud. Olgugi, et igal sammul käib kaevamine ja ehitus, on see just ajastu märk, et suured

Euroopa rahavood ka meie väikelinna on jõudnud.

Nautigem üheskoos neid pidupäevi ja tähistagem Tõrva linna 85. sünnipäeva, mis loodetavasti pakub rõõmu igale Tõrva elanikule, taas koju jõudnutele ning linna külalistele.

Palju õnne kõigile!

Agu Kabrits
linnapea

TÕRVA LINNA PÄEVAD 8.–9. juulil 85 aasta juubel

REEDE, 8. juuli

kell 18 Tõrva keskväljakul
18. Tõrva linna päevade avamine
SÜNNIPÄEVATORT!

kell 19 kontsert «KUULATA AEGA»
Triinu Taul ja Peeter Rebane

kell 21 NOORTEBÄNDID
• SHE WALKS DRUNK
• COITUS INTERRUPTUS CREW (CIC)
• INFECTED ANTHEM

LAUPÄEV, 9. juuli

kell 8–16 Tõrva Õhne jõe käärus ja Tõrva Sõpruse pargis
KÄSITÖÖ- JA KAUBALAAT

kell 10–11 Riiska linnaosast Õhne jõe käärd
MULGIPULMA RONGKÄIK

kell 11–15 Õhne jõe käärus
MULGIPULMA läbimängimine
Pulmavana Virko Annus

kell 11–14 Tõrva keskväljakul
TÕRVA LINNA juubeliaasta KONTSERT
• MTÜ Puhkpilliorkester Tartu
• Tõrva tantsustuudio Lys

- Tõrva laulustuudio
- Tõrva linna juubeliaasta luuletused

kell 10 Tuletõrje platsil OHUTUSPÄEV

Ohutuspäeva tegevused on kõik seotud turvalisusega. Oma töös ohutusega tegelevad asutused õpetavad inimestele, kuidas ennetada õnnetusi ja kaitsta oma lähedasi. Koostööpartnerid: Lõuna-Eesti päästkeskus, maanteeamet, politsei, Punane Rist, Kaitseliit, Korstnapühkijate Koda, Eesti Energia.

kell 16 Tõrva kirik-kammersaalis
HÖBELUSIKATE kätteandmine (kutsetega)

kell 19 Tõrva kirik-kammersaalis
ADEELE SEPA kontsert
Kaastegija Deivi Kivi

kell 19 Tõrva keskväljakul
MOOTORRATTURITE PARAAD

kell 20 PARAAD LÄBI LINNA

kell 21 Tõrva Tantsumäel
SUUR JUUBELIPIDU (Piletite müük algab kell 20.)
Ansambel MELODY
KARL MADIS & MARGUS MARTMAA
Pilet eelmüügist (Tõrva turismiinfopunktis) 5 eurot, kohapeal 7 eurot.

Helme Vallavolikogu istungil 26. mail arutati ja otsustati

- Maavanem Margus Lepik tutvustas «Arengustrateegia Valgamaa 2018» projekti.
- Vallavanem andis ülevaate valla arengukava täitmisest. Ühtlasi arutati, kas, kuidas ja millised muudatused arengukavasse sisse viia.
- Otsustati võõrandada enampakkumise korras 2 vallale kuuluvat korteriomandit (Helmes ja Linna külas) ja ühtlasi muuta seni võõrandamata kahe korteriomandi müügi alghinda. Kinnitati enampakkumise ja ostumüügilepingu tingimused.

Tiina Õunpuu
vallasekretär

Heakorrakonkurss Helme vallas

Helme valla 2011. aasta heakorrakonkurssi parimate väljaselgitamine on käimas.

Mai lõpus käis Helme vallavalitsuse nimetatud komisjon koosseisus Andres Jurs (esimees), Liivi Arro, Erja Liivson ja Ülle Taal kandideerivate objektidega tutvumas.

Maakondlikule heakorrakonkurssile otsustati esitada Aivar Uibopuu Sepamäe talu Ala külas ja töös-

tusmaastike kategoorias OÜ Combiwood Möldre külas.

Traditsiooniliselt toimub valla heakorrakonkurssi parimate autastamine ja tunnustamine Helme vallapäeval, 23. juulil.

Komisjon tänab kogu valla elanikkonda ja hindab väga kõiki heakorralaseid ettevõtmisi. Kena suve kõigile!

Erja Liivson
komisjoni liige

HELME VALLA PÄEV

20 aasta juubel
23. juulil Helmes

Kell 13 Linna külas
Linna küla – Helme kõnnitee avamine

Kell 14 Helmes
Käsitöölaad
Spordivõistlused
Helme päevakeskuses käsitöönäitus
Näitekirjaniku Hella Wuolijoe 125. sünniaastapäeva teemaline näitus
Projekti Still Active raames lahtiste uste päev
Helme päevakeskuses.
Lastele: Vandersellide etendus, batuut ...

Kell 17 Vallapäeva avamine
Vallavanema ja volikogu esimehe tervitused
Heakorrakonkurssi võitjate tänamine
Valla aukodaniku väljakuulutamine

Kell 19 Esinevad külalised
Hauho vallast ja Naukseni vallast

Kell 20 Mudamaadlus

Kell 21 Ansambel Päriss Anny ja C-Duur

Kell 24 Ilutulestik
Pärast südaööd tantsuks C-Duur

Päeva juhhib VEIKO TÄÄR

Laadale ootame käsitööga kauplejaid,
talukauba müüjaid.

Täiendav info telefonil 5231 1816.

TEADE

Tõrva linnavalitsus töötab kollektiivpuhkuse ajal 11. juulist kuni 7. augustini 2011 lühendatud tööajaga kella 8–14.

Järgmine Helme-Tõrva Elu ilmub 28. juulil.

Toimetus ootab kaastöid hiljemalt 18. juuliks.

Soovime kõigile ilusat suve ja toredat puhkust!

Tõrva muusikakooli õpilaste kevadkontsert lummas kuulajaid

Tõrva muusikakool saatis ellu järjekordse, 24. lennu noori muusikuid. Lõputunnistuseni jõudis kolm noort neidu: kiitusega lõpetanud Triin Jaansalu ning Kadi Lääts ja Katrin Saarep. Muusikakooli direktor Thea Leitmaa lisas, et eksamikomisjoni arvates olid lõpetajad väga heal tasemel. Kõik saavutasid eksamil maksimumtulemuse.

Tõrva muusikakooli kevadkontserdi juhatasid sisse kooli saksofoniansambli helid. Nende kammerisaali kõrgete laekaarte alla hajudes astus publiku ette direktor Thea Leitmaa, kes ütles: «Tänase kontserdiga lõpeb muusikakooli 25. juubeliaasta.»

Direktor Leitmaa rääkis, et lõpeva õppeaasta jooksul on Tõrva muusikakoolis pillimängu õppinud 61 õpilast. Ettevalmistusklassi on lõpetanud 13 noort tulevast muusikut. Nendest saavad juba järgmisel aastal pillimängu õppijad.

«Tõrva muusikakool on ainus professionaalsel tasemel konkurentsivõimelist muusikalist alusharidust andev õppeasutus siin piirkonnas,» ütles direktor Thea Leitmaa täiendavalt.

Õppeaasta jooksul on direktori sõnul toimunud hulgaliselt kontserte, kus esinejateks muusikakooli õpilased ja õpetajad. Aasta tähtsaim sündmus oli kooli 25. tegevusaastat tähistav pidulik kontsertaktus, mis toimus 20. novembril. Sellel kontserdil esinesid ka kooli vilistlased. Juubeli eel kinnitas õppenõukogu muusikakoolile oma laulu. Selle autor on kooli endine direktor Aino Orgse.

Kevadkontserdil esinesid menukalt muusikakooli noored klaverikunstnikud, saksofonistid, viuldajad, kitarristid, plokkflöödimängijad, akordionistid ja mitmed huvitavas koosluses ansamblid. Nende õpetajad on muusikakooli tunnustatud pedagoogid Viive Andersoo, Heinar Hernits, Aado Kaasik, Tiiu Koort, Mati Mölder, Kersti Reimund ning Jana Vagula.

Kontserdi külalastajad kuulasid

huviga ja tänasid esinejaid kestva aplausiga. Kontserdi lõppedes said 4. klassi lõpetajad pidulikult kätte algastme tunnistuse ja tublimaid õpilasi tunnustati kiituskirjaga.

Lõppev õppeaasta tõi Thea Leitmaa sõnul Tõrva linnavalitsusele, sealhulgas ka muusikakoolile kaks huvitavat projekti. Oktoobris viibisid Tõrvas Hemsedali kunstidekooli õpilased ja õpetajad. Projekti olid kaasatud ka Tõrva laulustuudio ja tantsustuudio Lys. Toimused ühised väljasõidud ja õpitoad õpilastele. Õpiti ühiselt tantsu, laule ja pillilugusid.

Lõpuks toimus suur ühiskontsert.

Märtsivaheajal viibis Norra Kuningriigis Tõrva delegatsioon. Selle koosseisu kuulusid ka õpilased ja õpetajad muusikakoolist ning tantsu- ja laulustuudiost. Kõik osalejad said juurde uusi kogemusi.

Teine projekt kaasab koostööpartnereid Tšehhi Vabariigist. Tegemist on Tõrva linnavalitsuse ja Moraavia-Sileesia regiooni vahelise Comenius Regio koostööprojektiga, mis vältab kaks aastat. Mõlemal osapoolel on kohalikud partnerid. Moraavia-Sileesia regionivalitsusel on partnereks

Moraavia-Sileesia Muusikakoolide Liit ja Ostrava muusika- ja kunstikool.

Selle projekti käigus viibisid detsembris Tšehhi Vabariigis Tõrva muusikakooli õpetajad Tiiu Koort ja Mati Mölder. Tšehhide vastukülaskäik sai teoks veebruaris.

Juuni algul suundus Tšehhimaale taas delegatsioon Tõrvast, et tutvuda sealse haridus- ja kultuurieluga ning valmistuda ühiskontserdiks. Juuni lõpupäevil saab Tšehhi külalisi näha jälle Tõrvas, kus täna toimub kahe maa muusikute ühine kontsert.

Vello Jaska

Mulgimaa kultuurirahvas külas Tšehhimaal

Tõrva linnavalitsuse Comenius Regio projekt viis 5.–10. juunini grupi Mulgimaa muusika- ja kunstiopepetajaid Tšehhimaale.

Tõrva linnavalitsus on projekti-partner Moraavia-Sileesia regionivalitsusele. Ostravas 6.–9. juunini toimunud kohtumisel osalesid Tõrva, Karksi-Nuia ja Tarvatu muusikakooli ning Tõrva kunstistuudio õpetajad Thea Leitmaa, Mati Mölder, Margus Põldsepp, Siim Petser, Jaan Tamm, Lii Tamme, Gerta Vister ja Carmen Põldsalu.

Ostravas toimus Mulgimaa ja Ostrava muusikaõpetajate ühiskontsert ning pandi üles Eesti ja Tšehhi rändnäitus rahvustrite teemal. Samasuguse kontserdi annavad partnerid Tõrva kirik-kammersaalis 30. juunil kell 20, rändnäitus jõuab Valgamaale sel sügisel.

«Meie ühiskontsert meeldis rahvale väga. Põnev oli koos musitseerida, mängisime koos kaks eesti ja kaks tšehhi lugu. Noodid olid meil teineteisele ette saadetud, nii piisas vaid tunnisest koosharjutamisest,» rääkis Tõrva muusikakooli direktor Thea Leitmaa.

«Lisaks mängisid tšehhid oma lugusid ja meie omi. Leidsime ühe enamvähem sarnase meloodiaga loo, mis on populaarne viis nii meil kui neil. Vaid sõnad on erinevad – neil lõbusa sisuga rahvalik lugu, meil pigem patriotiliseks peetud laul, mis algab sõnadega: elagu kõik need armsamad aasad ...» lisas Leitmaa.

«Hea oli, et sattusime ka Beethoveni festivali avakontserdile, kus mängisid

igas vanuses noored pianistid – teisest klaveriklassist kuni konservatooriumi lõpetajateni – Liszti ja Beethoveni muusikat. Saime ettekujutuse Tšehhi muusikahariduse tasemest,» oli muusikakooli direktor rahul.

«Oli tore, et nägime Tšehhimaal koolide kunstiopepetuse taset, tekkis võrdlusmoment. Samuti kogesime äratundmsirõõmu, et asjad on samamoodi; märkasime ka seda, mis meil on paremini. Distantsilt tundusid meie probleemid mitte enam nii suured. Hea oli ka näha, et meie näitus eesti rahvustritist kohapeal suurt huvi äratas,» rõõmustas Tõrva kunstistuudio õpetaja Carmen Põldsalu.

«Mulle meeldis ka V. Petrželky nimelise muusikakooli õpilaste hooaja lõppkontsert, kus õpilased erinevate ansambliite ja orkestritena esinesid. Pikk kontsert andis hea ülevaate. Oli palju rahvuslikku muusikat ja rahvapille,» lisas Põldsalu.

Projekt kestab 2012. aasta juulini, jõuame veel palju üksteiselt muusika- ja kunstihariduse vallas õppida ja ühiseid üritusi ellu viia.

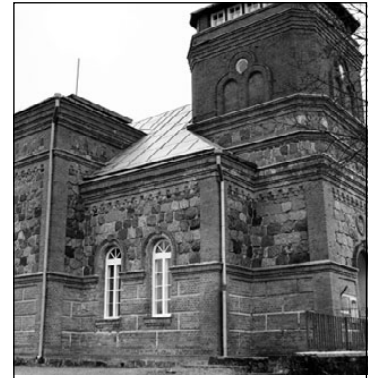
Tiiu Madal

Tõrva linnavalitsuse välissuhete spetsialist

Mulgi ja Tšehhi muusikaõpetajad koos kontserti andmas.

Carmen Põldsalu ja Gerta Vister tutvumas Ostrava kunstigümnaasiumi õpilaste töödega.

2 × Tiiu Madal

Tõrva
kirik-kammersaalis
30. juunil kell 20

Tšehhi ja Eesti
muusikaõpetajate
ühiskontsert

V. Petrželky nimelise
muusikakooli õpetajad Ostravast
musitseerimas koos Mulgimaa
muusikaõpetajatega Tarvastust,
Karksi-Nuiast ja Tõrvast.

KONTSERD ON TASUTA.

Peretoetuste maksmine 16aastastele ja vanematele õppuritele

16aastastele ja vanematele lastele, kes lõpetavad tänava põhikooli, gümnaasiumi või kutseõppeasutuse, lõpetatakse peretoetuste maksmine alates kooli lõpetamise järgnevast kuust.

Kui õpinguid jätkatakse samal kalendriaastal niisuguses õppeasutuses, kus õppimine annab õiguse peretoetustele, siis maksatakse suvekuudel saamata jäänud toetus välja tagantjärele ning jätkatakse igakuist maksmist kuni õppimise lõpetamise või 19aastaseks saamiseni.

Igal lapsel on õigus lapsetoetusele kuni 16aastaseks saamiseni. Toetuse suurus pere esimesele ja teisele lapsele 2011. aastal on 19,18 eurot kuus ning pere kolmandale ja igale järgmisele lapsele 57,54 eurot kuus.

Lapsel, kes õpib põhikoolis, gümnaasiumis või põhihariduse baasil kutseõppeasutuses või kes on põhihariduse ja õpib kutseõppeasutuses, on õigus lapsetoetusele kuni 19aastaseks saamiseni. 19aastaseks saamisest maksatakse toetust õppeaasta lõpuni.

Kui laps pärast 16aastaseks saamist ei õpi, siis ei ole tal ka õigust lapsetoetusele. Nii lõpetatakse lapsetoetuse maksmine alates juulikuust väga paljudele tänava põhikooli, gümnaasiumi või kutseõppeasutuse lõpetanud 16aastastele ja vanematele lastele.

Kui õpinguid jätkatakse samal kalendriaastal õppeasutuses, kus õppimine annab õiguse peretoetustele, siis pärast Eesti Hariduse Infosüsteemist õpingute jätkamise kohta andmete saamist maksatakse suvekuudel saamata jäänud toetus välja tagantjärele ning jätkatakse igakuist maksmist kuni õppimise lõpetamiseni või lapse 19aastaseks saamiseni.

Kui 16aastane laps asub õppima välisriiki, siis peretoetuse saamiseks peab lapse Eestis elav perekonnaliige esitama pensioniametile välisriigi vastava õppeasutuse tõendi, millest selguks, et laps jätkab õpinguid.

Elve Tonts
Sotsiaalkindlustusameti
avalike suhete juht

VEEMAJANDUSPROJEKTI VEERG

Viimati veemajandusprojektist rääkides oli suhteliselt segane aeg. Ehitaja oli objektilt lahkunud ning ei teatud, kas ja kuna töödega jätkatakse. Täna on meil asjad selged ning edasiminekuks plaanid paigas.

Torutööde lepingu lõpetamise kiri läks välja ASile K&H 17. mail ning leping on lõppenud seisuga 1. juuni. Kuna maanteeameti tellitav Tartu maantee projekti valmimine oli ohus, sest torustiku ehitaja oli objektilt lahkunud ning ilma torustikuta ei oleks olnud Tartu maantee rekonstrueerimine mõeldav, korraldasime hanke Tartu tänava vee- ja kanalisatsioonitorustiku ehitamiseks.

Hanke edukas pakkuja oli OÜ Mihkel X ning temaga sõlmisime lepingu 2. juunil. Mihkel X töö on ainult Tartu tänaval vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitus. Töö lõpptähtaeg on 31. juuli.

Veetöötusjaama lepingu lõpetasime AS-ga K&H 26. mail. Ehitustöödega alustada ei jõutud, valminud on tööprojekt ja väljastatud ehitusluba. Veetöötusjaamale kuulutasime välja lihtmenetlusega hanke veetöötusjaama ehitaja leidmiseks. See hange on praegu käimas ning pakkumusi ootame 27. juunini. Valmis peaks veetöötusjaam koos teise astme pumplaga saama selle aasta lõpuks.

Reoveepuhastil on tööd seiskunud selle aasta aprillis ning ehitaja on teavitatud oma finantsprobleemidest. Insener on väljastanud juhiseid, aga ehitaja ei ole nendele reageerinud. Reoveepuhasti lepingu lõpetamise kiri läks osatühjale Water Ser Ehitusjuhtimise teele 14. juunil ning pärast 14 päeva möödumist, 29. juunil on ka see leping lõpetatud.

Plaanis on pärast lepingu lõpetamist lihtmenetlusega hange korraldada, et teha lõpuni konservveerimistööd, kuna hetkel on objekt viibimine ohtlik. Seejärel juba avatud hange ehitus- ja projekteerimistööde lõpuni viimiseks.

Kuna torutööd jäeti pooleli ja ehitaja lahkus objektilt, on vaja inseneril läbi viia inventuur, et panna kirja kõik tegemata ja pooleli jäänud tööd. Enne ei saa teha ka lõplikku tänavakatte taastamist, kui pooleliolevad tööd on lõpetatud.

Pooleliolevad tööd tähendavad seda, et nendes tänavates, kus on torustikud paigaldatud, on vaja teostada kaameravaatlused, torustiku surveproovid ning vee analüüsid. Samuti on paljudes tänavates veel tegemata mõned majajuhendused, osa sõlmedest jne. Niipea, kui insener esitab oma inventuuri, paneme käima hanke pooleliolevate tööde lõpetamiseks ning pärast seda saab hakata tänavakatte taastama.

19. mail jõudis ka meieni keskkonnainvesteeringute keskusest rahastusotsuse muutmise otsus, mis andis meile võimaluse käivitada ka Tõrva osas niimetatud teise etapi hanked.

14. juunil avaldasime Tõrva linna kodulehel lihtmenetlusega hanke konsultandi leidmiseks, kes abistaks projektijuhti uute hangete hankedokumentide koostamisel ja hangete läbiviimisel. Plaanis on läbi viia kuus hanget, mis sisaldavad planeeritavate teise etapi hangetele ka esimeses etapis tegemata jäänud tööde teostamist.

Konsultandi hanke pakkumusi ootame samuti 27. juunini. Lepingu loodame allkirjastada kohe juuli alguses ning siis hakkame koostama koos konsultandiga hankedokumente ja loodame hanked käima panna hiljemalt augustis-septembris.

Rahastusotsuse järgi lõpeb meie abikõlblikkuse periood 31. detsembril 2012. Selleks ajaks peavad olema kõik tööd lõpetatud. Jooksvat infot hangete ja tööde kohta saate vaadata Tõrva linna kodulehelt, veemajandusprojekti alamkausta alt.

Kui linnakodanikel on seoses veemajandusprojektiga küsimusi või muresid, võib pöörduda OÜ Tõrva Veejõud projektijuhi Harri Vihalemma (tel 502 6286) või OÜ Tõrva Veejõud juhataja Rando Allilenderi (tel 5344 8790) poole.

Rando Allilender
OÜ Tõrva Veejõud juhataja

Juuniküüditamise 70. aastapäevale pühendatud mälestuskoosviibimisel musitseeris ansambel Tallinn Baroque. 2 x Vello Jaska

Küüditamiste traagikat ei tohi unustada

Teisipäeval, 14. juunil möödus 70 aastat päevast, mil üle 10 000 eestlaste oma kodudest välja aeti ja kaugele Siberisse küüditati. Meenutamaks seda meie väikese rahva kallal toime pandud korvamatut kuritegu, kogunesid tõrvalased õhtu hakul kammersaali.

Saabunuid võttis vastu 17. sajandi lõpul ja 18. sajandi esimesel poolel loodud muusika ansambel Tallinn Baroque. Selle vanamuusikaansambli laulja on Liina Saari, klavessiinimängija Imbi Tarum, *viola da gambat* mängib Tõnu Jõeäär ja *zinki* ning barokktrompetit puhub Raivo Tarum. Ansambli esituses kõlas valik Händeli, Purcell, Cima, Stradella, Vulpiuse ja teiste barokiaja tuntumate heliloojate loomingust.

Muusika kõlas üle valusatest mälestustest rusutud rahva nagu hääld aastate tagant. Seda mõtet väljendasid ka ansambli liikmed ise. «Me mängime filosoofilist barokkmuusikat, soovimaks luua mingit ajasilda minevikus läbi elatud õuduste ja tänapäeva vahele,» ütles Raivo Tarum.

Küüditamise kui tragöödia kolletislikkust meenutasid külaliste loetud katked vägivaldselt oma ko-

Oma elutraagikast räägib tõrvalastele raamatusarja «Sa ära möödu mineviku valust» koostaja Tiiu Teesalu.

dudest ära viidute ja võõrsilt tagasi pöördunute kirjutistest.

Traagilisemad nendest kindlasti lugu metsa eksinud lapsest, kelle Siberi taiga sääsed öö jooksul verest tühjaks imesid, või poisist, kes kärede pakasega põranda külge kinni külmus. Niisuguseid jubeid ei tohi, ei saa ega või unustada.

Ka raamatusarja «Sa ära möödu mineviku valust» koostaja Tiiu Teesalu rääkis mõningaid seiku oma pere traagikast. Tema oli kaheaastane, kui tuli kauge Siberi teekond ette võtta. «Olin tookord nii väike, et ei mäleta ära viimise midagi. Aga ma olen tänaseni kurb ja õnnetu, et ma oma isa armust ilma pidin jääma,» väitis Teesalu.

Helme koguduse õpetaja Arvo Lasting ütles päevakohases jutluses, et pärast kaotusi ja valu pakub Jumal uusi võimalusi.

Tõrva linnaapea Agu Kabrits ja Helme vallavolikogu esimees Toivo Põldma tänasid pealinnast kohale sõitnud ansambli muusika, Tiiu Teesalu sisuka vestluse ning kammersaali tegevdirektorit Ilmar Kõverikku juuniküüditamise seitsmekümnendale aastapäevale pühendatud mälestushetkede korraldamise eest.

Vello Jaska

Tõrva linnas saavad kalad rännata

Keskkonnateabe keskuse tellimisel ja ELi Ühtekuuluvusfondi toel alustati töödega Tõrva paisjärvel.

Tõrva linnavalitsus andis välja ehitusloa ning vooluveekogude projekti käigus alustati mullatöödega Ohne jõe Tõrva paisjärvel. Puhastatakse mudast ja süvendatakse paisjärv nii, et vee sügavus oleks normaalvee taseme korral vähemalt 2,5 meetrit. Rajatakse 166 meetri pikkune kalapääs ja Tõrva hüdroelektrijaama juures ehitatakse kalade allapoolerände kanal. Väljakaevatava pinnasega täidetud alad haljastatakse ja hiljem kasutatakse puhkeotstarbel. Rajatakse kolm silda ja kergliiklustee.

Projekteerimis-ehitustööd teostab avatud riigihanke menetluse tulemusena konsortsium Insenerite AS, RTS Infraehitus OÜ ning Ehitusfirma Rand ja Tuulberg. FIDIC inseneri ja omanikujärelevalve teenust osutab AS Infragate Eesti.

Tööde lõpptähtaeg on mai 2013. Tööde maksumus on ligi 700 000 eurot.

Lisainfo:
Koit Prants, keskkonnateabe keskuse projektijuht
Tel 673 6627, 524 6595
E-post: koit.prants@keskkonnainfo.ee
www.keskkonnainfo.ee

Turvavarustuse kasutamine päästab elusid

Käesoleval aastal on Eestis ehitusvaldkonnas raske tagajärgena lõppenud 25 tööõnnetust. 2005. aastast kuni käesoleva ajani on kõrgustest kukkudes surma saanud 14 töötajat, kellest mitte ükski polnud kinnitatud turvarakmete või -võõdega.

Enamik vigastusi ehitusvaldkonnas tekib kukkumise tagajärjel, kuna töötaja pole kasutanud turvavarustust. Sageli on kukumine tingitud ka libisemisest, mida omakorda põhjustab valede jalatsite kandmine. Libisemisohu vältimiseks tuleb nii kõrgel katusel kui ka samal tasapinnal kasutada libisemisekindla tallaga turvajalatsid.

On kõigile selge, et inimese tervis ja selle hoidmine peaks olema olulisim nii tööandja, aga eelkõige ka töötaja enese jaoks. Tööandja ülesanne on kujundada töökeskkond selliselt, et terviseohutegurid ei kahjustaks töötaja tervist.

Selleks kohustub tööandja riski hinnates kindlaks tegema tööl esineda võivad ohutegurid ja vastavalt sellele valida kõige sobivamad kaitsemeetmed ja -vahendid. Seega on tööandja ülesanne muretseda töötajatele erinevad isikukaitsevahendid, millega ohutult töötada.

Ehitus on just selline valdkond, kus erinevaid isikukaitsevahendeid tuleb kasutada sageli. Võib tunda kummaline, kuid hoolimata sellest, et tööandjad on töötajaid turvavarustusega varustanud, ei tähenda see sugugi alati seda, et töötajad isikukaitsevahendeid ka kasutaksid.

Näiteks ei kasuta paljud ehitustel töötajad sageli hingamisteede-, kuulmis- ning silmade kaitsevahendeid, kuigi vastavad vahendid on töökohal olemas ja tervise säästmise seisukohalt täpselt sama olulised kui näiteks turvarakmed.

Sageli võtavad töötajad turvavõõd ja -rakmed näiteks ehitusobjektile kaasa, kuid ei kasuta neid. Argumendid seejuures on, et ei oska kasutada või segavad töö tegemist.

Oma tervisele mõeldes ei ole aga kumbki argument kuigi tugeva kaaluga. Esiteks tuleb tööandjal hoolitseda selle eest, et isikukaitsevahend sobiks kasutajale ja et neid saaks kasutada ka kindlates tööoludes.

Samuti on tööandja kohuseks selgitada töötajatele terviseohutegurist tuleneva mõju pikaajalisi tagajärgi tervisele ja organiseerida vajadusel isikukaitsevahendite kasutamise väljaõpe. Eelkõige on professionaalset koolitust vaja tööandjatele endile. On ju otsustajateks ja tööde otsesteks korraldajateks just nemad ise.

Käesoleval aastal korraldab tööinspeksioon üleriigilist sihtkontrolli, mille käigus kontrollitakse isikukaitsevahendite kasutamise korraldamist ettevõtetes.

Aasta esimese viie kuu jooksul on tööinspeksiooni Lõuna inspeksioon turvavarustusega katuse- ja korraldajate suhtes rakendanud sunnivahendit neljal korral (summas 1050 eurot) ja menetlenud väärtegusid viiel korral (summas 925 eurot).

Harri Alaru

Uudiseid siit ja sealt

Tõrva gümnaasiumi põhikooli lõpetajad 2010/2011. õa

9. a klass

1. Kelly Ilves
2. Kristi Jaama
3. Klaarika Kaat
4. Ardi Kala
5. Urmo Kannukene
6. Maia-Liisa Koskelainen
7. Brenda Kukkk
8. Remo Kõusaar
9. Taavi Kärt
10. Kristi Küber
11. Jüri Lääs
12. Silver Matvei
13. Maive Padrik
14. Kirke Rajamets
15. Agnes Rüütsak
16. Ann Saskia Schütz
17. Mihel Sibul
18. Brigita Sillaots
19. Kristel Zimmermann
20. Karoliina Tisler
21. Urmo Tamm
22. Ivonne Tomson
23. Taavi Tõnisson
24. Martin Veimann
25. Sandra Veski
26. Kelly Viks
27. Martin Volt

Klassijuhataja Lea Laaneväli

9. b klass

1. Kristi Ilisson
2. Indrek Kadak
3. Joanna Kaldma
4. Anett Kikas
5. Ilona Kikas
6. Liisi Kivisalu
7. Kaarel Kuljus
8. Kätlin Kupits
9. Heleri Käärik
10. Eduard Lotov
11. Margit Mumm
12. Rauno Otti
13. Tauno Otti
14. Arelle Paldrok
15. Ville Pähklamäe
16. Silva Pärna
17. Laura Renke
18. Angela Riik
19. Kätlin Riitsalu
20. Maarja-Liis Sibul
21. Aigi Tamm
22. Merilin Treu
23. Juss Vahar

Klassijuhataja Talvi Must

Tõrva gümnaasiumi lõpetajad 2010/2011. õa

12. a klass

1. Martin Appo – **hõbemedal**
2. Karl Hansson
3. Heigo Heinleht
4. Eve Hiiob
5. Aigo Jaani
6. Kristiina Kannukene – **kuldmedal**
7. Reelika Kase
8. Guido Kuum
9. Marko Leosk
10. Kaidi Lepik
11. Kalle Liblik
12. Marek Martin
13. Kaspar Metsar – **hõbemedal**
14. Margo Metsoja – **kuldmedal**
15. Mari-Liis Oldja
16. Andreas Orlo
17. Hanna Pezonen
18. Piia Pähklamäe
19. Andres Saar
20. Sirli Saksniit
21. Marju Solom
22. Sander Soomets
23. Timmo Sülle – **kuldmedal**
24. Ülla Tamm
25. Lauri Tõnisson
26. Kadri Uuspalu
27. Keivo Viiding

Klassijuhataja Laine Tangsoo

Ala põhikooli lõpetajad

1. Urmo Kivit
2. Endi Laidsalu
3. Kalle Padar
4. Kristel Paju
5. Rain Viitak
6. Raivo Viitak

Klassijuhataja Aili Kiidli

• 29. märtsil külastas Helme SIKI ja Hummuli põhikooli Eesti lastekirjanduse teabekeskuse töötaja Jaanika Palm, kes tutvustas kooliperele kaas- aegset laste- ja noorsookirjandust. Kohtumist toetas Kultuurkapitali Valgamaa Ekspertgrupp.

• 30. märtsil osales Valgamaal Puka rahvamajas toimunud Juhan Liivi ja tema loomingu laureaate etelate konkursil Helme SIKI 7. klassi õpilane Liina-Liis Liiving.

• 5. aprillil toimus Helme SIKis huvijuht Ines Pilleri korraldusel selle õppeaasta viimane mälumäng «Pokardi nupukam». Viimase mängu võitis 7. klassi õpilane Liina-Liis Liiving. Mälumängu üldvõitjaks tuli 8. klassi õpilane Marek Nõmme.

• Ajavahemikus 6.–10. aprill toimus Helme SIKis ülekoolline anekdoodiraamatute valmistamise konkurss. Tublimad raamatute koostajad ja illustraatorid olid Andri Koolme, Liina-Liis Liiving, Eduard Polin jt.

• 12. aprillil toimus Helme SIKis traditsiooniline «tagurpidi päev», kus poisid võisid end ehtida ja ringi käia tüdrukutena ning tüdrukud said mängida poisse. Poistest oli tublim Peeter Veedler ja tüdrukutest Hele-Liis Liiving.

• 13. aprillil käisid Helme SIKI 7. ja 8. klassi õpilased Tallinnas Eesti Nuku- ja Noorsooteatris vaatamas A. Kitzbergi näidendi järgi valminud muusikali «Libahunt». Sõitu toetas kultuuriministeeriumi projektiga «Teater maale».

• 14. aprillil toimus Tallinna Ülikooli ruumes dotsent Lembit Andreseni eestvõttel Eesti Pedagoogika Ajaloo Seltsi 10. aastapäevale pühendatud kohtumine. Iga osaleja rääkis oma tegemistest ja heideti pilk ka tehtule. Saadi ülevaade Eesti õpetajale pühendatud autähise valmimise kulgemisest Haljalas. Valgamaad esindasid Hummuli põhikoolist Endla Miske ja Helme SIKist allakirjutanu.

• 20. aprillil toimus Helme SIKis südamepäev, kus toimusid teate- ja osavusmängud, kepikõnd ning õhtul õpiti kokandusringis valmistama tervislikke toorsalateid. Õpilasi juhendasid õpetajad Ines Piller ja Liia Ruusmann.

• 26. aprillil toimus Helme SIKis ülekoolline ohutuspäev «Hoia end ja aita teist!». Ohutuspäeva korraldas Lõuna-Eesti päästkeskus. Õpilased jagati viide rühma ja igas rühmas olid vastavad juhendajad, kes jagasid õpilastele teadmisi erinevatest valdkondadest: Punane Rist, liiklusohutus tänaval, narkoerand jne.

• Aprillist maini tegutses Helme SIKis õpilaskohvik. Õpilased valmistasid kodundusringis sooje võileibu, muffineid, saiakesi ja küpsiseid. Kogu saadud tulu läks Jaapani tsunamiohvrite toetuseks. Heategevuslikku aktsiooni korraldas huvijuht Ines Piller.

• 9. mail korraldas Helme SIKI bioloogia-geograafiaõpetaja Merje Saarniit loodushuvilistele õpilastele õuesõppepäeva Murrumetsa õpperajal. Reis algas Pühajärve imetlemisega. Õpperajal liikudes lahendati piltidega loodusviktoriini. Auhinnaks said õpilased looduskaitsekuu klepsud «Loodus on lähedal».

Edasi siirduti Tehvandi uuele 90 m suusahüppemäele. Seal leidsime ühe surnud linnu, kes ornitoloogi määratlusel osutus metskiuriks. Veel

käidi Otepää linnamäel ja linnuseva-remetes. Õuesõppepäeva korraldas ja viis läbi keskkonnaameti Otepää looduskeskuse spetsialist Margit Turb ja rahastas KIK.

• 9. mail saatsime Helme SIKI 8. klassi õpilase Anete Kallioni omaloomingulise töö «Kui ma oleksin muumia» Valgamaa kirjanduslikule omaloomingukonkursile «B. Kangro – 101». Tulemused avalikustatakse septembris.

• 10. mail osalesid Valgas maakonna võistlusemängus «Euroopa Liidu infojaht» Helme SIKI 7. ja 8. klassi õpilased Peeter Veedler, Erki Kasela, Alfred Kohv ja Marek Hunt.

• 17. mail toimus ülekoolline matk Helme orjakivi juurde. Kohapeal kuulati piirkonnaga seotud legende, lahendati viktoriiniküsimusi, kirjutati ise luuletusi ja kuulati Peeter Veedleri esituses Jakob Tamme ballaadi «Orjakivi».

• 19. mail toimus Helme SIKI 7. ja 8. klassi laste vanemate koolituspäev «Kuidas toime tulla teismeliste-ga?». Marja talus toimunud koolituse viis läbi lektor Reet Trašanov. Lastevanemad said võimaluse üksteist tundma õppida ning näha pärast ühises kohvilauas oma tütre või poja klassikaaslast. Üldinformatsiooni Helme SIKi kohta edastas kooli direktori kt Elena Kõverik. Koolitus sai võimalikuks sotsiaalministeeriumi projekti «Koolitus lastevanematele: toimetulek probleemsete lastega» toel.

• 20. ja 21. mail esindas Valgamaad 20. üle-eestilisel noorgiide Mulgimaal toimunud konkursil Tõrva gümnaasiumi 10. klassi õpilane Maarit Meltsas tööga «Jalgrattamatk Helme kihelkonna kaunitesse kohtadesse» (juhendaja õp Luule Rikkand). Kuna Maarit osales konkursil juba kolmandat korda, sai ta ainukesena giiditunnistuse oma pikaajalise tegevuse eest. Hummuli põhikooli esindasid 5. klassi õpilased Helena Maisla ja Krislin Viiding tööga «Pildikesi Hummulist ja selle ümbrusest» (juhendaja õp Endla Miske). Konkursil kaitses tööd Helena Maisla, kes kuulutati oma vanusegrupi võitjaks ja lisaks pälvis ta ka publiku tunnustuse. Helme SIKi esindasid 7. klassi õpilased Helina Kohl ja Liina-Liis Liiving tööga «Jalutuskäik Helme kalmistul». Kuna noorgiide konkurs kestis kaks päeva, toimus õpetaja Imbi-Sirje Tormi esitluses näitlik tund Heimtali mõisa elustolust. Raudna põhikooli noorgiide Markus Alliku ja Mait Allase ning nende juhendaja Imbi-Sirje Tormi tutvustamisel saadi ülevaade kohaliku mõisa pargist, kivirivist, viinaköögist jne.

Õhtuks jõuti Olustverre, kus konkursist osalejad majutati Olustvere teenindus- ja maamajanduskooli hostellisse. Pärast õhtusööki toimus põhjalik tutvumine Olustvere mõisaga. Järgmisel päeval olid noorgiideks Abja-Paluoja noored Ruth Rist, Andra Toom ja juhendajad Tuuli Jõesaar ning Sirje Rist. Saadi ülevaade Karksi-Nuia lossivaremetest ja kirikust. Edasi uudistati Lillis Balti keti mälestusmärki. Seejärel tutvusime Mulgimaa pealinna Abja-Paluoja. Saime aimu kohaliku rahvaõpistu tegemisest. Pärast mulgipärast lõunat Mulgi trahteris siirdusime Halliste kirikusse ja viimaseks tutvusime Viljandi Pärimusmuusika Aidaga. Hummuli põhikooli ja Helme SIKi õpilaste osavõttu

toetas Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp.

• 24. mail käis kogu Helme SIKi koolipere osalemas Eesti Põllumajandusmuuseumi leiva- ja võiprogrammis «Rukkileib ja või meie laual».

Programm oli õpilastele tasuta. Seda toetas ja rahastab põllumajandusministeerium. Õppepäeva käigus saadi teadmisi Eesti maaviljeluse ajaloo, tööriistadest, teravilja kasvatamisest, õpiti tegema leivataignat ja võid, peksti kootidega vilja, jahvatati jahu jahvekid, uhmri ja käsikiviga. Lisaks tutvustati vanaaegseid kaale. Vaadati filmi «Viljast leivani». Õppepäev lõppes muuseumisupi ja leiva ning võiga.

• Helme SIKI 6. klassi õpilased osalesid vabariiklikus arvutipõhises võistluses «Tere, kevad 2011» ja 117 võistkonna seas tuldi üldarvestuses 9. kohale.

• Mais osales kaheksa Helme SIKI 6. klassi õpilast RMK metsaviktoriini.

• Kolmeosalisest keskkonnaameti võistlusest «Põlva-Valga-Võru» võttis osa Helme SIKI 8. klassi õpilane Peeter Veedler.

• 1. juunil toimus Helme SIKI õpilastel ülekoolline grilliõhtu Helme koduloomuuseumi juures oleval lõkkeplatsil. Toimusid sportlikud mängud ja võistlused.

• 2. juuni pärastlõunal käis Helme SIKi koolipere kultuuriministeeriumi poolt toetatud projekti «Reh-kendustundi Palamusele ja «Kevade radadele» käigus Palamusel. Osaleti koolitunnis, kus pandi õpilasi proovile nii lugemis- kui ka arvutamisoskuses. Niinimetatud katselkäimine lõppes tindi ja sulega kirjutamisega, kus iga osaleja pidi endale täitma Palamuse kihelkonna koolitunnistuse. Õpilased said oma silmaga näha kohti, mida eelnevalt oli vaadatud videofilmides «Kevade», «Suvi» ja «Sügis». Tagasiteel peatuti Saadjärve ääres.

• 3. juunil toimus Helme SIKis tutipidu, kus tehti kokkuvõtte mõõdunud õppeaastast ja tänati tublimaid õpilasi nii õppetöös, käitumises kui ka huvitegevuses. Tutipeo peasuüdlased esitasid eri autorite luulet koolist, sõprusest ja õpetajast. Pärast aktust siirdusid 9. klassi õpilased oma õpetajatega punast ploomipuud istutama.

• 8. juunil olid Tallinnasse Eesti Muinsuskaitse Seltsi kutsutud 10. muinas-julle võistlusel «Mälestise sõnum» auhinna pälvinud osavõtjad. Valgamaad esindas seal Hummuli põhikoolist nooremas astmes esikoha saanud Kertu Kase tööga «Koorküla vesiveski», juhendaja õpetaja Maie Kukkk. Teise koha said lühiuurimuste osas Helme SIKi õpilased Liina-Liis Liiving ja Helina Kohl tööga «Kivimüürid kõnelevad. Issanda lhu kirik 270 aastat hiljem».

• Helme SIK võttis osa ÜRO lastefondi UNICEF Eesti Rahvuskomitee välja kuulutatud vabatahtlikust annetusest Eesti laste tuleviku heaks. Iga osaleja sai annetuse kinnituseks tunnistuse «Heatahte osatäht».

• 14. juunil käisid Helme SIKi lõpetajad haridus- ja teadusministeeriumi projekti «Etiketkoolitus Helme SIKi õpilastele» käigus Taagepera lossis, kus pärast maja ja selle ümbruse tutvustamist saadi teavet käitumise kohta esinduslikes kohtades.

Mall Lepik

Palju õnne!

TÕRVA KIRIK-KAMMERSAALIS 10. juulil kell 20 Kontsert «KUUJÕGI»

Laulud maailma filmimuusikast.

Nele Liis Vaiksoo, Alen Veziko, Lauri Liiv, maestro Olav Ehala.

Pääse eelmüügist 10 eurot.

8. juulist kirik-kammersaal avatud fotonäitus «Aastad, inimesed, sündmused»

Ala põhikooli lapsed õppisid igal sammul – kogu aeg

Teine poolaasta möödus meil linnulennul. Sai õpitud, sai rännatud. Jaanuaris külastasime Jõgevamaal Tabivere vallas Elistvere loomaparki. Nägime Elistveres nii meie metsade tavapäraseid loomi (rebane, metssiiga, metskits, põder, pruunkaru, ilves, kährikkoer, nugis) kui ka «võõramaalasi» (kabehirv, põhjapõder, kairo ogahiir, deegu), aga ka isendeid, kes on varem meie aladel elanud, ent inimtegevuse tagajärjel oma elupaigad kaotanud (euroopa piison).

Lemmikuks osutus muidugi karu Karuliina, kes vastu ootusi ei olnudki taliuinakus. Elistvere loomaparki töötajad rääkisid loomadest väga põhjalikult ja huvitavalt ning püüdsid vastused anda kõikidele «miksides».

Õpilaste arvamusi

Karl-Sander: Mulle meeldisid kõige rohkem laborihiired, sest neid oli nii palju ja nad olid nii nunnud. Ma oleksin ühte lausa endale tahtnud.

Reimo: Mulle meeldis kõige rohkem tsintsilja, sest ta oli suur, aga ta poolpilukil silmad olid nagu hiinlasel.

Renita: Mulle meeldis kõige rohkem üks valgetriibuline laborihiir, sest ta oli nii pehme ja armas.

Sandra: Minule meeldis kõige rohkem karu Karuliina, sest ta oli hästi ilus ja armas ning karvase kasukaga.

Kairi P: Minule meeldis kõige rohkem karu Karuliina, kes on 12aastane ning toodi loomaparki 1998. aastal. Mulle meeldivad karud, sest nad on nii suured ja ilusad. Meeldisid ka piisonid Villu ja Vilja. Ilvesed olid ka ägedad, magasid puu otsas. Põhjapõdrad meeldisid ka. Tegelikult meeldisid kõik loomad, kes seal olid, kõik nad oli väga ilusad ja tursked.

Kontserdisarja «Kammermuusika mõisakoolides» käigus tutvustasid noored interpreetid meile veebruaris kaht huvitavat instrumenti: fagotti ja trombooni.

Läti iseseisvuspäeval, 18. novembril tegid visiidi Helme valda ja koolidesse külalised Naukšeni. Seoses Eesti iseseisvuspäeva ootasiid nad omakorda külla Helme valla õpetajaid Ala ja Ritsu koolist ning Helme vallavanemat. Mõeldud tehtud.

Pärast tunnist bussisõitu võeti meid soojalt ja koduselt vastu Kõni algkoolis, siis Naukšeni keskkoolis. Pärast õhtusööki jätkus ringkäik Naukšenis. Külastasime Naukšeni vallamaja ja seejärel oodati meid kohaliku kultuurimaja, kus selle juhataja Arnis Ozoliņšis juhtimisel toimus «Eestlaste õhtu».

Raamatukogu üritustest peab kindlasti mainima Heljo Männi 85 aasta juubeli tähistamist. Koostasime ka oma kooliga raamatu, mille me talle kingiks saatsime.

Veebruaris toimus väljasõit Otepää looduskeskusesse. Vaatasime seal filmi ning vastasime küsimustele. Teemaks olid puud ja põõsad. Seejärel läksime aardejahile. Tormasime ekseldes mööda Tamme ja Saare tänavat. Lõpuks jõudsime infopunkti juurde, kust leidsimegi aarde: kõik said postkaardi, mille peal olid ilusad fotod Otepääst ja Pühajärvest. Päeva lõpetasime lumerõngasõiduga.

Märtsis õppisime Ülenurme Põlumajandusmuuseumis, kuidas saab meie lauale rukkileib.

7.–9. klassis tähistasime emakeelepäeva traditsioonilise viktoriiniga. Küsimused olid eri valdkondadest, puudutades nii eesti keelt, kirjandust, ajalugu kui ka Eesti loodust.

Klasside parimad olid:

Elen Liigus (7. kl)

Kristel Aria (8. kl)

Raivo Viitak (9. kl)

5.–6. klassi õpilased võtsid osa

Ala põhikooli õpilased Viljandis

veebipõhisest emakeelepäeva viktoriinist, mille korraldas Valga keskraamatukogu lastekirjanduse osakond koostöös Valga maavalitsusega. Meie kooli võistkond, kuhu kuulusid Maarja Brunn, Astrit Böning ja Merit Sillaots, saavutas 26 punktiga 1. koha.

Seekordne emakeelepäev erines eelmistest aga selle poolest, et tavapärase näitemängunädala asemel kuulutasime välja filmikonkursi. Eriti oodatud olid filmid, mis põhinesid Heljo Männi loomingul. Konkursile laekusid 3.–4. klasside nukufilm ja 6. klassi joonisfilm, mille esilinastused toimusid veerandi viimasel päeval.

4. klassi õpilased Renita, Sandra, Karl-Sander ja Tauno võtsid osa vabariiklikust karjäärimängust «Töö kiidab tegijat», mille lõppvoor toimus Tartu Tamme gümnaasiumis. Õpilasi juhendasid õpetajad Lea Abolkal ja Kaidi Vister.

Jõudsime külastada ka Varbla looduskeskust, mis asub Pärnumaal. 6. klassi õpilased Taavi Tulp ja Merit Sillaots rääkisid tollest sõidust nii: «Õppisime tundma erinevaid metsatööriistu, vaatasime filmi, saime katsuda balsat – maailma kõige kergemat puitu. Käisime ka metsas, kus õppisime määrama puu vanust ning mõtsime puu kõrgust ja ümbermõõtu. Mõõtmiste tegemine oli väga huvitav, saime palju uut teada. Pärast täitsime töölehte, aga see oli natuke raske. Väga õpetlik reis oli.»

Aprilli mahtus Kaitseliiduga metsas uitamine. Ühtlasi tähistasime selle üritusega südamenädalat. Kõigepealt jagunesime gruppidesse, meile jagati juhtnööre, kuidas metsas käituda, ning anti kätte kaart, mille järgi pidime orienteeruma ning üles leidma kontrollpunktid, kus meil tuli täita erinevaid ülesandeid. Kooli tagasi jõudnud lapsed olid nälgijad, rõõmsad ja väga mudased.

Looduseteemaline väljasõit oli sedapuhku Tallinna lähedal asuvasse Muraste looduskooli. Kuna Lõuna-Eesti koolina satume Põhja-Eestisse harva, siis otsustasime lüüa kaks kärbest ühe hoobiga ning enne loodusse minekut külastasime ka

Tallinnas Gonsiori 27 asuvat Eesti Rahvusringhäälingu maja, mida meile lahkelt ja väga emotsionaalselt tutvustasid ERRi muuseumi töötajad Velve Tuuling ja Mai Mikiver.

Muraste looduskoolis oli väga vahva ja sisutihe õppepäev, millega me ülimalt rahule jääme. Aitäh juhendajatele!

«Tagasi kooli» nädalal külastas meid ka Jüri Ratas, kes andis 7.–9. klassi õpilastele ühiskonnaõpetuse tunni. Ta rääkis meile ühiskonnast, eriti Eesti ühiskonnast, mille peamise valupunktina tõi ta esile pensionäride ja puuetega inimeste raske olukorra, sest nii eakad kui ka erivajadustega inimesed on meie riigis üsna tõrjutud positsioonil.

Tutvusime Tartu keskkonnahariduse keskusest külla tulnud Külli Kalamehe abil laululindudega.

Samal ajal, kui suurem osa meie koolist oli Emajõe ääres, toimus Keeni põhikoolis maakondliku 6.–8. klasside õpilaste vene keele päeval tore üritus, millest võtsid osa 7. klassi õpilane Elen Liigus ning 8. klassi õpilased Reelika Viitak ja Merli Virki. Aitäh kooli esindajatele ja õpetaja Aili Kiidliile, kes õpilased ette valmistas.

Meie järjekordne reis viis meid Emajõe-Suursoo looduskeskusesse, mis asub kauni Emajõe kaldal Tartumaal. Suurvee tõttu oli matkarada läbimatu, mistõttu jalutasime nii palju mööda jõekallast, kui saime. Looduskeskuse juhataja Liina Karrofeldt ning teised looduskeskuse töötajad rääkisid meile palju huvitavat Emajõe – muist infot oli tuttav, muist uus.

Näiteks teadsime me, et 100 kilomeetri pikkune Emajõgi saab alguse Võrtsjärvest ning suubub Peipsisse. Saime teada, missugused taimed kasvavad jões ja selle ääres ning millistele kaladele, kahepaiksetele, putukatele ja veeselgrootutele on kodus Emajõgi.

Tutvusime Olustveres maaeluga. Tegime leiba, tutvusime loomadega ja meisterdasime endale linakojas õnnetoova nukukese.

7. klassi õpilane Elen Liigus osales juba teist aastat Sten Roosi nimelisel muinasjutuvõistlusel. Eleni kirjutatud muinasjutt «Jõulud lõunamaal» räägib päkapikust, keda tema sõber härjapõlvlane alatul kombel alt veab. Elen on meil üldse selline tubli, agar ja väga asjalik tütarlaps, keda jagub alati kõikjale.

Ka mai oli meil tegus. Käisime projekti «Õpin igal sammul» käigus Viljandis «maasikaid noppimas». Projekt sai koos Ala põhikooli aktiivsete õpilastega kirjutatud juba sügisel. Meid toetas Valgamaa partnerluskogu. Noored külastasid Viljandi Pärimusmuusika Aita, Bonifatiuse gildi, Kondase keskust, Viljandi muuseumi ja lossimägesid ning Ugala teatrit. Tänu õppereisile kogesime, et õppida on tööpoolest võimalik igal sammul ning kõik «nopitud maasikad» maitsesid meile üliväga.

Kooli kõige pisemad käisid Heimtali muuseumis tutvumas pärimuskultuuri ja vanaaja koolieluga.

Siia kuusse mahtus ka külastus Ilumetsa looduskeskusesse ning mõnus retk Meenikunno rabasse. Siis suunasime oma sõidu Rāpinale, kus külastasime sealset paberivabrikut, mille ajalugu ulatub 1728. aastasse.

Koju jõudsime väsinute ja vihmamärgadena, aga jällegi palju targematena.

Aga koolis jõudsime ka emadepäeva tähistada kahe toreda kontserdiga – nii lasteaias kui koolis.

Istutasime metsa. Käisime looduse õppereisil Saaremaal.

Oma toredate reiside eest täname keskkonnainvesteeringute keskust ja õpetaja Evelyn Tamme, kes neid reise eest vedas. Aitäh ka Kaitseliidule, et nad meiega ikka toredasti koostööd teevad, ja Valgamaa partnerluskogule toetuse eest. Aitäh kõikidele õpetajatele toetuse ja abi eest ning lastele toreda seltsi eest nii õppetöös kui reisidel, ning vanematele, kes oma lapsed neil pikkadel reisidel meie hoolde usaldasid.

Uuel aastal uue hooga!

Kädi Agu ja Kaidi Kuškis

Tõrva avatud noortekeskuse hoone rekonstrueerimistööd on lõppenud

Juuni alguses andis ehitaja Tõrva linnale üle rekonstrueeritud Tõrva avatud noortekeskuse hoone.

Mitu aastat kestnud tegevuste tulemusel tehti täiel määral korda endise Patküla kooli uuem osa, mille käigus sai hoone ka kaasaegsed maakütte- ja ventilatsioonüsteemid. Lisaks paigaldati tänavakivid noortekeskuse territooriumil olevatele teedele ja platsidele ning rajati ka piirdeaed. Ehitustööde teostaja oli Tõrva linna ettevõtte AS Brick.

Praegu tegutseb linnavalitsus selle nimel, et värsked ruumid saaksid ka nõuetekohaselt sisustatud – hiljuti läbiviidud hanke tulemusel tarnib noortekeskusele mööblit OÜ Standard Tartu. Kogu Tõrva avatud noortekeskuse hoone rekonstrueerimine ja sisustamine läheb maksma 451 132 eurot, millest 95% katab Euroopa Sotsiaalfond.

Lisaks kinnitas aprillis Valgamaa partnerluskogu Tõrva linnavalitsuse projekti, mille kaudu soovatakse soetada noortekeskusele erinevaid muusikariistaid. Praegu oodatakse projekti rahastaja ehk PRIA positiivset otsust.

Kindlasti huvitab paljusid tõrvakaid, mida võetakse ette ajaloolise Patküla vanema hoonesaga. Selge on see, et mitteesteetiliselt välisilmega maja ei ole kuidagi sobiv sealsesse miljösse. Samas puuduvad linnal omavahendid ka selle korrastamiseks.

Ühe võimaliku lahendusena näeb linnavalitsus ette, et tulevikus võiksid ka vanas koolihoones tegutseda noortekeskuse külastajad. Selleks esitas linnavalitsus eeltootluse Innove meetmesse «Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide infrastruktuuri kaasajastamine». Otsus projekti rahastamise kohta selgub alles sügisel.

Tõrva linnavalitsusel ja Tõrva avatud noortekeskusel on kavas noorte hoone taas avada 7. juulil. Kõik noortest lugu pidavad linlased on oodatud pidulikule sündmusele kaasa elama!

Tõnu Jaansalu

Tõrva abilinnapea

Veel selle aasta märtsis käisid noortekeskuses ehitustööd täie hooga.

Kultuuri- mälestised Vikipeediasse

MTÜ Wikimedia Eesti ja muinsuskaitseamet kuulutasid mai alguses välja fotovõistluse «Kultuurimälestised Vikipeediasse», mille eesmärk on täiendada vaba veebientsüklopeediat piltidega Eestis muinsuskaitse all olevatest objektidest ning tuua muinsuskaitseteemasid inimestele lähemale.

Võistlus toimub «Wiki Loves Monuments» nime all 2011. aastal samaaegselt terves reas Euroopa riikides ning iga maa parimad fotod konkureerivad lisaks kohalikele auhindadele lõpuks ka üleeuroopalise tunnustuse nimel. Osaleda võib igaüks ja võistlusele esitatavate fotode arv ei ole piiratud, vastupidi – mida rohkem mälestisi on jäädvustatud, seda suuremad on auhinnasaamise võimalused.

Eestikeelses Vikipeediasse on koostatud kultuurimälestiste riikliku registri alusel loendid, kus on esitatud kõik registris olevad enam kui 27 000 objekti koos asukohainfoga. Helme vallas asub neist 112, Tõrva linnas 23. Mälestisi saab leida ka spetsiaalse kaardirakenduse abil.

Võistlusel osalemiseks tuleb leida muinsuskaitse all olev objekt, teha sellest foto ja laadida see septembris üles võistluse kodulehelt leitava vormi abil. Võistlusest võtavad osa fotod, mis on üles laaditud 1.–30. septembrini, foto tegemise aeg võib olla ka varasem. Üleslaadija peab olema foto autor ning kõik pildid tuleb avaldada vaba kasutuse litsentsi all.

Laekunud fotosid saab edaspidi vabalt kasutada nii Vikipeedia artiklites kui ka Vikipeediast väljaspool. Äramärgitud töödest koostatakse rändnäitus.

Lisainfo:

www.wikilovesmonuments.ee

Ja nüüd kõik oma fotoarhiivi läbi lappama!

Ave Maria Mõistlik
eestikeelse Vikipeedia
vabatahtlik toimetaja

Koostöö- seminar Taageperas

Juuni alguses veetsime sisutihedat päevad koos sõpradega Naukšeni vallast Lätimaalt. Seekordne seminar projekti «Still Active» käigus toimus Taagepera kunstikojas.

Päeva avas Taagepera külaltsi juhataise liige Indrek Valner, kes tutvustas külalstsi töid ja tegemisi läbi aastate ning ilmes tas oma juttu slaidprogrammiga. Seminari teisema osa moodustasid erinevad rühmatööd ning ajurünnakud teemal, kuidas kaasata inimesi projektidesse ning ühisüritustesse.

Saime teada, mida kujutab endast projekti või ürituse maine kujundamine ning kuidas seda on võimalik endal mõjutada. Püüdsime teooriat ka praktikas rakendada. Panime oma aju tööle ning mõtlesime, kuidas tutvustada Helme kandis Naukšeni valla päevi ning kaasata sinna rohkem eestlasi.

Külastasime ka Taagepera kirikut, kus Tõnis Järv rääkis meile kiriku ajaloo. Üritus lõppes Taagepera lossis. Selles hoones oli tunda tõeliselt vanaaegse lossi hõngu, mis jättis meile kustumatu mulje.

Leili Elbrecht

Neeranoot ja Eesti

Tere! Minu nimi on Neeranoot Kaewsawat ja mind hüütakse Neeraks või Nootiks. Olen 16aastane vahetusõpilane Taist. Paljud inimesed küsivad minult, miks ma just Eesti valisin. Pean ütleva, et tegelikult ei teadnud ma Eestist midagi. Isegi mitte seda, kus Eesti on (päriskõne, on ju?).

Leidsin vastuse internetist, aga seal polnud minu jaoks piisavalt informatsiooni. Kui ma Eestisse jõudsin, siis sain aru, et vahetusõpilaseks olemine polegi nii kerge, kui ma olin arvanud. Mul tekkis palju segaseid tundeid ja ma pidin õppima palju erinevaid asju. Sellega oli keeruline harjuda, aga tegelikult iga algus ongi ju raske.

Koolipäev Eestis on lühem kui Tais. Eesti õpilased on aktiivsed. Peale kooli tegelevad nad oma hobidega ja minu meelest on Eesti õpilased targad ja tublid.

Ma ise käin kooli rahvatantsurühmas. Eesti rahvamuusika ja -tants meeldivad mulle väga. Algul arvasin, et tantsida on väga lihtne, aga tegelikult ei olnud ikka küll. Ma ei saanud isegi kõige lihtsamate sammudega hakkama. Õnneks aga on mu Eesti õde kaua tantsinud ja õpetas mulle põhisammud selgeks.

Eesti toit on mulle üsna võõras. Mulle näiteks ei meeldi must leib ning kapsa ja peediga tehtud supid.

Paljud inimesed on mult küsinud, et kas olen lund näinud. Enne Eestisse tulekut oli mu vastus «ei». Näha esimest korda lund oli tõeliselt põnev ja eriti ilus oli see päikesepaistel.

Neera koos oma klassiga

Maris Jaama

paistel. Proovisin ka suusatada ja uisutada. Uisutamine meeldis mulle rohkem, aga suusatamine oli raskevõitu.

Enne jõulupühi olid eestlased väga põnevil. Ma ei saanud alguses aru, miks. Tais on inimesed enamasti budistid ja jõule ei pea. Olin jõulude ajal koos oma Eesti perega, me söime palju ja ajasime juttu. Ja äkki koputas keegi uksele. Läksin avama ... ja taevake, seal oligi jõuluvana. Lugesin talle eestikeelse luuletuse ja sain kingituse. Alles pärast tema lahku-

mist sain aru, et ta oli kahtlaselt ühe meie naabri moodi.

Ma olen Eestis olles õnnelik. Mulle meeldib Eesti elu, eriti maal. Kui Eestist lahkuma pean, siis tunnen kindlasti puudust oma Eesti perest, sõpradest, koolist, talvest ja üldse kõigest siin. Loodan, et saan ühel päeval Eestisse tagasi tulla. Aeg lendab väga kiiresti. Nii et seda ei tasu raisata!

Neeranoot Kaewsawat
Tõrva gümnaasiumi
10. klassi vahetusõpilane

Tõrva gümnaasiumi uudiseid

«Raamatust saad teadmisi, õpetajalt oskuse neid läbi seedida, kuid üksnes omaenese mõtlemine võib viia sind tarkuseni,» on öelnud kirjanik Arvo Valton (Vallikivi). Sul võib olla looduse poolt kaasa antud anne, aga kui sa seda ei kasuta, siis targaks ei saa. Küll aga võib hea tahtmise ja pealehakkamisega saavutada palju ja jõuda seatud eesmärgini.

Kust tulevad targad lapsed? Eks ikka meie keskelt – meie endi hulgast.

Kuna sel aastal olen leheveerugudel andnud kooli tegemiste osas tulemusi ainult olümpiaadide kohta, siis nimetan veel tulemused, millest seni rääkimata.

«Nuputa» vabariiklikul võistlusel 9. aprillil Kohtla-Järvel esindasid Tõrva gümnaasiumi Marel Jaama, Triin Jaansalu ja Ago Jaani, kes tulid 24. kohale. Meeskonda juhendas ja matemaatikat õpetab neile õpilastele Aivi Mehede.

29. aprillil toimus selle õppeaasta viimane olümpiaad algklasside matemaatikas. Tõrva gümnaasiumi 2. klassi arvestuses tuli 8. kohale Joonas Mölder, 14.–15. kohta jagas Martiina Palumaa, 17.–18. kohta jagas Gaida Kertu Roos. Samuti osalesid tublilt Jane Moosus, Timmo Looman ja Kirke Klaarika Kristiina Kuimet. 2. klassis õpetavad matemaatikat Mare Saarmann ja Carmen Põldsalu.

3. klasside arvestuses tuli meie koolist kõige paremale kohale Madis Lepikov 4. kohaga, 8. koha sai Eric Engelbrecht, 9. koha Joosep Elango, 14. koha Askar Neumann, 15.–16. kohta jagas Erika Buda, 29. koha sai Susanna Randmaa. 3. klassis õpetavad matemaatikat Eve Valliste ja Meeri Raide.

29. aprillil toimus Ülenurme gümnaasiumis Tartu-Valga-Viljandi võistlus «Nutikad matemaatikud», millest võtsid Valgamaa võistkondade koosseisus osa Tõrva gümnaasiumi õpilased Andres Holts (5. kl), Marel Jaama, Triin Jaansalu (7. kl).

Valgamaa jäi seekord 3. kohale, kuid tähtsaim on siiski koostegemise rõõm. Kaasas käis õpilastega matemaatikaõpetaja Malve Zimmermann,

kes õpetab 5. klassis. 7. klassis õpetab matemaatikat Aivi Mehede.

Vabariiklikul geograafiaolümpiaadil Haapsalus 6.–8. mail sai üldkõnõvettes oma vanuserühmas 4. koha Jüri Lääs. Marel Jaama sai 18. ja Margo Metsoja 26. koha. Kiitus õpilastele ja tänu sõnad geograafiaõpetaja Laine Tangsoole.

Muidugi toimus möödunud õppeaastal veel palju vahvaid üritusi ja koostegemisi, aga kahjuks ei mahu kõik siia leheveerule.

Sellelgi poolt tänan kõiki õpilasi ja õpetajaid, kes on osalenud ja olnud juhendajaks lisaks olümpiaadidele veel teistelgi üritustel – küll keelepäevadel ja teatrifestivalidel, erinevatel konkurssidel ja meistri-võistlustel pranglimises ja mälumängus, esinenud kontsertidel ja osalenud festivalil, valmistunud tantsu- ja laulupeoks ning aidanud kolleegide ideedega.

Tõrva gümnaasiumis on tavaks saanud igal kevadel endi hulgast valida hea kolleeg, kellele võib alati toetuda ja kes kunagi oma abist ära ei ütle. Kolmandat aastat järjest sai selle tiitli endale Tõrva gümnaasiumi sotsiaalpedagoog Ave Visor. Võin küll täie veendumusega öelda, et ilma Aveta oleks meil koolis ikka päris keeruline hakkama saada. Aitäh, Ave!

Õpilased on igal aastal valinud parima õpetaja. Palju aastaid järjest on saanud tiitli geograafiaõpetaja. Kes sellel aastal tiitli omale napsas, selgus kooli gümnaasiumi lõpuaktusel 22. juunil kell 16. (Lehe trükki-

minekua ajaks see veel selgunud ei olnud – toim.)

Uuest õppeaastast on Tõrva gümnaasiumis puhumas uued värsked tuuled – uus õppekava. Nagu kooli kodulehel kirjas, läheme 1.–10. klassis üle uuele õppekavale. Põhikooli osas see väga suuri muudatusi kaasa ei too, välja arvatud uute valikõppeainete – usundiõpetuse ja karjääriõpetuse – lisandumine.

Küll aga muutub oluliselt õppekorraldus gümnaasiumis. Kuna üleminekuks on ette nähtud kolm aastat, siis on kindlasti üleminekufaasis ka pisut segadust ja peataolekut, kuid sellesse tuleb suhtuda rahulikult ning alati võib küsida koolis toimuva kohta õpetajatelt ja koolijuhilt. Kindlasti teavitame muutustest e-kooli vestluste, kodulehekülje ja infolehekste kaudu.

Kõige olulisem muudatus, mis aset leiab, on, et nüüdsest peab 10. klassi tulija otsustama ära, millises suunas ta tahab õpinguid jätkata. Tõrva gümnaasiumis saab tulevast aastast olema kolm suunda: loodus-suund, sotsiaal-humanitaarsuund ja üldsuumd. Kel huvi, saab põhjalikum infot kooli kodulehelt.

Kindlasti on õpilaste jaoks tore see, et nüüdsest on valikuvõimalus erinevate kursuste vahel suurem kui seni, kuid see tähendab ka suuremat vastutust: ise valisin, ise vastutan. Selleks kõigile jõudu ja jaksu!

Ilusat suvevaheaega ja kohtumiseni sügisel!

Irja Käärrik
Tõrva gümnaasiumi
õppealjuhataja

Lõikuskuu algul etendub Vello Jaska näidend «Valgete pilvede lend»

Seoses Hummuli valla 20. aastapäevaga korraldab Hummuli rahvamaja Ants Kirsipuule kuuluvas Pallo talu õues vabaõhuetenduse «Valgete pilvede lend», mille on kirjutanud kohalik näitekirjanik Vello Jaska.

Etendus toimub 6. augustil algusega kell 16 Pallo talus ja selle toovad vaatajateni Tõrva parimad näitlejad.

Eelmistel aastatel etendunud Vello Jaska näidendid «Kui lõhnab maarjahein» ja «Vabakutselised elukunstnikud» on olnud menüü ning rahvarohked.

Näidend «Valgete pilvede lend» kajastab Eesti külaelu nõukogude korra tingimustes. Vaatluse alla võetakse maaelu hetkeolukord, kolhoosirahva taotlused, püüdlused ja nende omavahelised suhted ning võimalojate saamatus ja silmakirjalikkus.

Näidendis välja joonistatud inimtüübid suudavad selle perioodi elulaadi ja mentaliteeti kujukalt edasi anda. Tegevuse ajal raadiust laiendavad mitmete osatäitjate tagasivaated iseseisva Eesti Vabariigi aastatesse ning unistused okupatsioonivõimu lagunemisest ehk valgete pilvede tõusmisest Eestimaa taevasse.

Inimesed on aru saanud, et niinimetatud uus ja progressiivne ühiskond, mis pidi õne õuele tooma, on tegelikult ebainimlik ja mõistusevastane. Aga võimukandjatele seda öelda ei tohi. Eestlased on loomult painduvad. Nad on veendunud, et kuritahtlik võim variseb ükskord ikkagi põrmu. Ajalugu on seda kinnitanud.

Näidendi põhitegevust ja mõtteid kannavad edasi tegelaste särav huumor, asjakohane koomika ning lustakad laulud ja pillilood.

Kuna Vello Jaska näidendi «Valgete pilvede lend» aines tugineb lähiajaloole, on tema sisu õpetlik ja silmaringi laiendav. Vanemas eas publikule elustab selle vaatamine mälestusi möödunust, noorematele aga lisab teadmisi meie lähiajaloo.

Olete oodatud! Jälgige ürituse täiendavat reklaami!

Kiira Soovares
etenduse lavastaja

Vello Jaska

Kevad Ritsu lasteaia-algkoolis

Taas on üks aastaring lasteaia ja koolis otsa saanud. Alati on kevad tegusid ja üritusi täis. Nii ka Ritsus. See kevad on olnud tõeliselt kultuuri-, spordi- ja reisirohke.

20. aprillil esinesid Karksi-Nuia muusikakooli õpilased kontserdiga. Eriti meeldiv oli kandlemäng.

25. aprillil külastasid meie lasteaia lapsed etendust «Hans ja Grete» Valga kultuurikeskuses.

26. aprillil toimus traditsiooniline Tõrva muusikakooli õpilaste kontsert, seekord meeldis lastele kitarrimäng.

2. mail aitas koolil jooksukrossi läbi viia Ritsu spordibaasi juhataja Jaak Raidve.

Tublimad jooksjad olid Gertu, Evert, Kirsika ja Kenno.

4. mail toimus meie majas emade-päevale pühendatud kevadpidu, kus astus üles näitering õpetaja Juta ja õpetaja Katrini juhendamisel muusikalise etendusega «Pöialpoisike ja 7 Lumivalgekest». Pidu lõppes ilutulestikuga.

6. mail esinesid meie kooli õpilased Riidaja põhikooli kevadpeol.

11. mail taas traditsiooniline rattapäev koos Tõrva politseiga. 3. klass sai rattaload.

Vigursõitu said proovida kõik soovijad.

13. mail traditsiooniline spordipäev koos Riidaja põhikooliga – seekord Riidajas. 36 medalist saime 24.

17. mail käisid koolilapsed õpetaja Mai kirjutatud projekti käigus Võrtsjärvel. Põnev päev möödus kalamuuseumis, kalesõidul ja matkarajal.

23. mail tegi samasuguse reisi terve lasteaed.

25. mail osales Ritsu lasteaia-algkoolist neli õpilast Valgas maakonna kergejõustikuvõistlustel. Tulemused olid väga head. Kirsika Kiusalaa saavutas 60 m jooksus 1., kaugushüppes 2. ja kõrgushüppes 3. koha. Helena Pruus saavutas kõrgushüppes 1. koha.

26. mail viibisid vanema rühma lapsed ja nende vanemad Vainu talus. Koos lustiti ja veedeti meeldivalt aega. Rahule jäid kõik osapooled.

28. mail osales tantsurühm õpetaja Iriina juhendamisel Valgamaa laulu- ja tantsupeol «Jõudmise lugu» Tõrvas.

30.–31. mail viibisid koolilapsed ja õpetajad reisirõõmsa Saaremaal. Väga sisutihed, huvitav ning meeldejääv reis.

1. juunil lõpetas lasteaia üheksa last ja kooli samuti üheksa last.

2. juunil toimus juba teist aastat tublimate õpilaste ja nende vanemate vastuvõtt.

Sellel üritusel mängis õpetaja Esta viiulil ja esinesid Tõrvalille lapsed. Osales ka vallavanem Tarmo Tamm.

Kiituskirjaga lõpetasid sellel aastal Ritsu lasteaia-algkooli:

Kristi Aas, Kärt Moora, Karmen Mõts, Merit Mäekalle ja Kevin Siirak 1. klassist;

Grete-Lisette Gulbis, Virmo Papagoi ja Evert Pinka 2. klassist;

Risto Kiidli ja Helena Pruus 3. klassist;

Eve-Lota Letlane ja Erki Rehkli 4. klassist.

Kevadistest üritustest tegi kokkuvõtte Ritsu lasteaia-algkooli direktor Ülle Taal.

Kümnes Helme valla jalgrattasõit

Kuigi seekordne jalgrattavõistlus oli juubelimaiguline, oli osalejaid oodatust vähem. Isegi soodus ilm ja rikkalik auhinnalaud ei meelitanud seekord võistlema enam kui 27 võistlejat.

Vallavolikogu esimehe Toivo Põldma avakõne ja stardipaugu peale kihutasid nad siis rajale. Rada kulges marsruudil Helme-Peebu-Talnamõisa-Tõrva-Helme. Rada oli korralikult ette valmistatud. Võistlejad jäid rajaga väga rahule.

Vanusegruppide kaupa olid igas võistlusklassis kolm paremat:

Tüdrukud kuni 16 a

1. Merlin Treu, Helme	29.43
2. Kerttu Vatter, Helme	39.32
3. Nele Raudpuu, Helme	39.33

Poisid kuni 16 a

1. Alo Vahre, Helme	32.54
2. Askar Neumann, Tõrva	44.40
3. Remo Kõosaar, Ritsu	1:13.10

Naised 17–39 a

1. Marju Toom, Tõrva	32.22
2. Eliise Suija, Tõrva	33.21
3. Riina Luik, Tõrva	34.09

Mehed 17–39 a

1. Ever Sinisalu, Tõrva	53.07
2. Argo Neumann, Tõrva	57.58
3. Egon Niitsee, Tõrva	58.05

Naised 40 a ja vanemad

1. Marje Vahre, Helme	31.41
2. Tiina Neumann, Tõrva	35.54
3. Anne Miljan, Tõlliste	38.45

Mehed 40 a ja vanemad

1. Andrus Abel, Tõrva	59.48
2. Tauno Neumann, Tõrva	1:03.27
3. Margo Malm, Tõrva	1:06.33

Naisvõistlejad läbisid 13 km ringi üks kord, meesvõistlejad kaks korda.

Võistluste peaaahhind krossijalgrattas läks loosi tahtel Hummulil võistlejale Liina Pässale, kes oma vanusegrupis saavutas kuenda koha.

Kõikide vanusegruppide kolme paremat autasustati medalite ja auhindadega.

Järgmised Helme valla korraldatavad võistlused peaksid toimuma juulis Helme valla päevadel, kui Helme-Ritsu jalakäijate- ja jalgrattateed valmis saab.

Suur tänu sponsoritele Skan-Holz, Anka kauplus ja Ilmar Niilits, kelle abil oli auhinnalaud rikkalikum kui tavaliselt.

Jaak Raidve
võistluste peakorraldaja

**SOOVIME KÕIGILE
PÄIKSELIST JA KOSUTAVAT SUVE!**

Estonia – Latvia programme
Projekt nr EU31464
«STILL ACTIVE» («Endiselt aktiivne»)

Seminaride tsükkel
«Sotsiaal-kultuuriliste ning erialaste kogemuste vahetamise ürituste ühine planeerimine.»

KUUPÄEV	TEEMA	TUNNID
7.-8. aprill 2011	Saame omavahel lähemalt tuttavaks. Ülevaade Naukšeni ja Helme vallast. Projekti eesmärkide ja oodatavate tulemuste tutvustamine. Kahel pool piire paiknevate regioonide tugevused ja ühised probleemid. Piiriäärse regiooni seni kasutamata võimalused. Mis on piireületav kogemuste vahetus? Senine piireületava koostöö kogemus – head näited. Idee tulevaseks koostööks. Miks vajame koostööd? Tulevaste seminaride eesmärgid ja oodatavad tulemused. Piireületava koostöövõrgustiku loomine.	16
14.-15. aprill	Kultuuri- ja spordiüritused. Head näited siit- ja sealtpoolt piiri. Ajurünnak: ideed tulevasteks koostööprojektideks. Materjalide koostamine ja valimine piiriülel koostööd toetava käsiraamatu valmistamiseks jaoks.	16
21. aprill	Etnograafilise ja rahvusliku kultuuripärandi hoidmine ning edasiandmine. Head näited siit- ja sealtpoolt piiri. Koostöövõimalused. Eesti ja läti rahvarõivaste ja -kommetega tutvumine. Osavõtt rahvakultuuriõhtust Ala rahvamajas.	8
14. mai	Ajalooline pärand. Ühisosa, ühised huvid. Kuidas kaasata rohkem inimesi piireületavasse koostöösse ajaloo kaudu? Kuidas äratada ja hoida huvi naabrite tegemiste vastu? Kohalike muuseumide ja kodanikuühenduste võimalused selleks. Osalemine Läti õhtul Helme koduloomuuseumis.	8
21. mai	Rahvaspordi võimalused piireületavaks koostööks. Kuidas jagada infot spordi- ja kultuuriürituste kohta erinevate kanalite kaudu? Ürituste turundus. Osalemine Helme jalgrattasõidul.	8
28. mai	Suurürituste planeerimine. Kogemused kahelt poolt piiri. Arutelu võimalike piirülest suurürituste läbiviimisest. Osavõtt Valgamaa laulu- ja tantsupeost Tõrva linnas.	8
7.- 8. juuni 2011	Ühisürituste analüüs. Mida jätkata, mida teha teisiti? Võimalused koostöö jätkamiseks kahe omavalitsuse vahel pärast projekti lõppemist. Rahastamisvõimalused selleks. Piiriülele koostöö käsiraamatu materjalide täiendamine.	16
	Kavandatud osavõtjate arv: 15 /LV; 15 /EE Seminare modereerivad: Astrid Org, Ivika Nõgel, Haimar Sock (Partnerlus MTÜ)	80

Saabumas on Eesti rahva grillisuvi

Rakvere lihakombinaat rõõmustab sellel suvel Eestimaa grillirahvast 16 erineva grillvorsti ning 24 erineva grill-liha ja šašlõkiga.

Lisaks rahva lemmikuteks kujunenud hitt-toodetele, nagu näiteks mustika šašlõkk ja šašlõkivorstid lambasooles, on Rakvere tootearendajad loonud kuus uut suvetoode: kolm grillvorsti ja kolm uut suveliha. Toored lihaveise-grillvorstid lambasooles ja lihaveise-grillpihvid on kõrge lihasisaldusega, väherasvased ning valmivad kiirelt. Laienenud on ka grillisõprade lemmikuks saanud klassikalise maitsetrendi kandvate toodete valik – mahedamaitselised toored Eesti Rahwa grillvorstid lamba- ja seasooles ning Eesti Rahwa grill-liha.

Uued grillvorstid ei sisalda kunstlikku maitsetugevdajat (E621). Rakvere kuulsate šašlõkkide hulka on lisandunud veel üks: naturaalse ja kasuliku õunaäädikaga valmistatud Eesti Rahwa šašlõkk.

Toorainena kasutab Rakvere lihakombinaat eestimaist sea- ning

lihaveseliha, kuna värskus ja kvaliteet on lihatoodete puhul parima maitseelamuse saamiseks äärmiselt olulised.

Retsept

Eesti Rahwa šašlõkk õunaäädikamarinaadis ja grillitud köögiviljad fetaga (neljale):

1 kg Rakvere Eesti Rahwa šašlõkki õunaäädikamarinaadis

1 punane paprika

1 kollane paprika

1 suvikõrvits

1 väiksem baklažaan

100 g fetajuustu

Kaste:

3 sl oliiviõli

1 sidrunist pressitud mahl

soola, musta pipart

värsket hakitud basiilikut

Lõika baklažaan ja suvikõrvits viiludeks, tükelda paprikad. Pintselda köögivilju õliga ja grilli. Tõsta köögiviljad vaagnale ja pudista peale fetajuust. Sega kokku kastmeained ja nirista köögiviljadele. Laota peale ka värsked basiilikulehti. Naudi kohe soojalt koos küpse šašlõkiga.

Norra koor Te Deum

Erakogu

Lauldi Jumalale

3. juuni õhtul andis Tõrva kirik-kammersaalis kontserdi kirikukoor Te Deum Norrast.

Te Deum on suur segakoor, kuhu kuulub üle 60 liikme. Nendest umbes kolmveerand tuli Eestisse kontserdireisile, mille üks peatuspaik oli Tõrva. Koori lauljad elavad Trondheimis ja Bynesetis ja sellistes väikestes kohtades nagu Melhus ja Malvik.

Byneseti ja Helme kogudused on olnud heades sõprusühetes alates 1994. aastast.

Te Deum sisustas suvise õhtu julgustavate kristlike sõnumitega ja pakkus toetavat palveosadust. Byneseti kogudus annetas 2300 eurot praeguse Helme kiriku heaks. Lisaks koguti kontserdiõhtul annetustest 610 eurot.

Suur tänu teile kõigile, kes te kontserdile tulite, osadust jagasite ning annetasite! Kogutut kasutame kiriku remonttöödeks.

KLIIMASEADMETE

- kontroll,
 - täitmine,
 - hooldus,
 - konsultatsioonid
- Tõrvas Tööstuse 7.

Tel 505 5938

METSATERVENDUSE OSTAME METSA- JA PÖLLUMAAD.

Metsatervenduse OÜ,
info tel 509 1575, ants@metsatervenduse.ee

PEREJUUKSUR

Tõrva kesklinnas Tartu tn 4. Avatud E–R 9–17, L 10–14

Kokkuleppel oleme avatud ka hiljem.

Marylin 5362 7401, Kairi 5373 5901

LEIA ENDA JAKS AEGA JA TULE KÜLASTA MEID JUBA TÄNA

HEATEGEVUSKONTSERT

6. augustil kl 19 Helme kalmistu kabeli juures.

Laulavad Sakarias Leppik ja Urmas Nagel ning Tõrva kammernaiskoor.
Pääse: vaba annetuse kabeli katuse ja torni restaureerimiseks.

JUMALATEENISTUSED

Helme kirikus juulis pühapäeviti kl 11.

Taagepera kirikus 3. ja 17. juulil kl 14.

7. augustil kl 11 kuldleer Helme kirikus.

HOOAJATÖÖ TELEFONISTILE.

Tublimatele võimalus
ka edaspidiseks.
Tel 5551 7277.

AKSEL KANGUR
03.05.1934–06.06.2011

Helme-Tõrva Elu
Väljaandjad: Tõrva linnavalitsus tel 766 5310, faks 766 1731,
Helme vallavalitsus tel 766 8452, faks 763 3332.

Toimetaja:
Talvi Must, tel 763 2504,
e-post talvim@torva.edu.ee.

Tehniline teostus ja küljendus
AS Ühinenud Ajalehed Valgas,
trükk AS TRÜKIS Jõhvis.